16de Jaargang — Curaçao den 4den Maart 1899. — No 792

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire en Aruba per drie maanden fl. 2, — met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0,20.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N°. 129

E Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2, — pa tres luna pagar pa dilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba fl. 10,— pa anja
Un number só fl. 0,20.

Fr. Jacobus Johannes Ambrosius Van Baars,

VAN DE ORDE DER PREDIKHEEREN,

Door de genade Gods en de gunst van den Apostolischen Stoel

TITULAIR BISSCHOP VAN TEUCHIRA

EN APOSTOLISCH VICARIS VAN CURAÇAO

AAN DE GEESTELIJKHEID EN GELOOVIGEN VAN ZIJN VICARIAAT,

ZALIGHEID IN DEN HEER.

Doch niet alleen in de eerste jeugd van het kind moet die ouderplicht worden vervuld, ook later in de jongelingsjaren moet die plicht worden betracht en moet nauwgezet worden gewaakt over de kinderen.

In dezen voor hen allergevaarlijksten tijd des levens is grootere waakzaamheid en een vermanend, opwekkend of berispend woord van den kant der ouders voor de kinderen dringend noodzakelijk. Dan moeten de ouders nagaan alles, wat buiten hun oog voorvalt, met welke vrienden hunne zonen en dochteren omgaan, hoe zij zich in den omgang met anderen gedragen, welke plaatsen en gezelschappen zij bezoeken, met welke vermaken en spelen zij zich ontspannen. De ouders moeten dan onderzoeken, of hunne kinderen hun godsdienstplichten getrouw naleven, en hen meermalen aansporen tot het gebed, het eerbiedig bijwonen der H. Mis en het ontvangen der H. Sacramenten. Vooral de ouders, die verplicht zijn hunne kinderen in dienstbaarheid aan anderen toe te vertrouwen, om in hun onderhoud te voorzien of zich te bekwamen tot een levensstaat, moeten toezien in welke handen zij hunne kinderen stellen. Van deze ouderlijke bezorgheid zal dikwerf het geluk of het ongeluk der kinderen afhangen.

Dan, juist in die levensjaren, wanneer de zonen en dochteren bij het toenemen der hartstochten en van alle kanten door gevaren omgeven, in den hevigen strijd om te volharden in de deugd, meer dan ooit behoefte hebben aan den steun en de hulp hunner ouders, laten deze dikwijls hunne kinderen geheel aan zich zelven over. Het ouderlijk oog bewaakt hen niet meer, een vermaning of opwekking wordt niet meer gegeven. De kinderen krijgen vrije beschikking over het door hen verdiende geld, alle vrijheid wordt hun geschonken, de ouders hebben schijnbaar van hun rechten en plichten afstand gedaan en beschouwen zich verder ontslagen van alle verantwoordelijkheid.

De gevolgen van dit schuldig verzuim blijven niet uit. De meesten, vooral jongelingen, gaan juist in die jaren des levens verloren. Hun geloof verzwakt, Gods geboden worden overtreden, het pad der deugd wordt verlaten, de goede zeden bederven, de godsdienst wordt geminacht en dikwerf bespot, men leeft slechts voor de wereld en haakt enkel naar hare goederen, hare ijdelheid, hare genietingen, hare lofprijzing en hare vrienden.

Ouders, mogen uwe oogen opengaan bij het hooren van deze verschrikkelijke maar onloochenbare waarheid!

Denkt aan de rekenschap, die gij eenmaal geven moet en aan het oordeel Gods, want uwe kinderen zijn ook Zijne kinderen. Zoo zij verloren gaan, dan zal het hoofdzakelijk wezen door uwe schuldige nalatigheid in hunne opvoeding.

Het plichtverzuim in de opvoeding der kinderen wordt nog schuldiger, wanneer de ouders door hun schandelijk gedrag een *slecht voorbeeld* geven aan hunne kinderen.

B. G., gij kent de kracht van het voorbeeld vooral bij het kind. Zonder nadenken volgt het, wat het ziet. Maar grooter nog is de invloed van het voorbeeld, wanneer het gegeven wordt door de ouders zelven, met wie het kind zoo innig verbonden is en van wie het geheel afhangt. Welnu, B. G., oordeelt zelf, wat verwoesting het ergerlijk voorbeeld van vader of moeder in den geest en het hart der kinderen moet aanrichten, hoe zulke ouders hunne kinderen eerder ten ondergang dan ter zaligheid opvoeden.

En wie onzer zal ontkennen, dat dergelijke schadelijke voorbeelden door slechte ouders worden gegeven?

Een ergernis toch is het voor de kinderen, door hunne ouders God en godsdienst te moeten hooren lasteren en minachten; verwenschingen en vervloekingen, oneerbare woorden en verhalen te moeten aanhooren. Spoedig zal de mond van het kind herhalen, wat het van de ouders heeft vernomen.

Een slecht voorbeeld geven de ouders, door uit nalatigheid, onverschilligheid, misschien wel uit boosheid de goddelijke en kerkelijke geboden te overtreden. Aldus verijdelen zij tevens alle vermaningen en lessen door Ons aan uwe kinderen gegeven.

Geven de ouders nog niet meer ergernis aan hunne kinderen door hunne onvoorzichtige handelingen in hunne tegenwoordigheid en door hun openbaar ergerlijk gedrag? Nemen zij daardoor den goeden trouw en de onwetendheid in zaken, waarvan de kennis voor hun leeftijd niet past, niet weg uit de onschuldige zielen hunner kinderen?

Wij zouden nog kunen wijzen op dronkenschap, verkwisting, pronkzucht, zucht naar vermaken, gebreken, die allen een hoogst nadeeligen invloed uitoefenen op het teederen hart van het kind. Want al zouden zij vroeger of later deze voorbeelden niet volgen, de kennis van uwe fouten zal grootelijks schaden aan de liefde en den eerbied, dien zij u verschuldigd zijn en dien Wij hun voortdurend voorhouden.

Ouders, denkt dan aan uw heil en dat uwer kinderen. In uwe kinderen vertrouwde God u een kostbaren schat toe, waarvan Hij u eenmaal strenge rekenschap zal vragen. Dan zal Hij oordeelen, of gij uw verplichting, door Hem u opgelegd, zorgvuldig zijt nagekomen. Vreeselijke verantwoording, wanneer door uwe nalatigheid, uwe zwakheid of uw boosheid één der uwen verloren ging! Gelukkig daarentegen de ouders, die door hunne onderrichting, hunne waakzaamheid en hun goed voorbeeld hunne kinderen in de vreeze Gods hebben opgevoed en het woord van den goddelijken Zaligmaker zonder vrees kunnen herhalen: "Vader, die gij mij geschonken hebt, niet één heb ik er van verloren, want terwijl ik met hen was, behoedde ik hen in Uw naam".

Dit is, B. G., Onze vurigste wensch, dat gij allen deze getuigenis eenmaal zult kunnen afleggen. Maar daartoe is noodig, dat gij Onze vermaningen diep in uw geheugen prent en onder Gods zegen in beoefening brengt. Dan zullen uwe kinderen u hier in dit leven tot sieraad en troost, en hiernamaals tot uw eeuwig geluk strekken. Bidt daarom in dezen heiligen tijd Gods barmhartigheid af voor u zelven en uwe kinderen: voor u zelven om oprechte boete te doen voor uwe groote overtredingen, waaraan gij schuldig zijt voor God door de verwaarloozing der christelijke opvoeding van uw kind, en om met de geschonken genaden gesterkt, uw gedrag ernstig te veranderen voor de toekomst; — voor uwe kinderen, opdat zij uwe vermaningen aanhooren en voortaan naar uwe lessen hun christelijk leven inrichten. Bidden Wij ook voor onzen H. Vader den Paus, die als Christus' Plaatsbekleeder steeds onvermoeid strijdt voor de belangen van Kerk, Maatschappij en Huisgezin. Bidden wij ook voor Hare Majesteit, onze geëerbiedigde Koningin, voor al onze geestelijke en burgerlijke Overheden, opdat God hun allen wijsheid en kracht schenke, om mede te werken tot welzijn en geluk hunner onderhoorigen.

Wat de Vastendispensatie betreft, geven Wij krachtens machtiging van den Apostolischen Stoel Ons den 5 October 1897 gegeven, dezelfde dispensatie, welke Wij u het vorige jaar hebben verleend.

En zal het eerste gedeelte van dit Ons herderlijk schrijven op den Zondag van Quinquagesima en het tweede gedeelte op den daaropvolgenden Zondag op de gebruikelijke wijze van den preekstoel worden afgekondigd.

Gegeven te Curaçao op den feestdag der H. Agnes Martelares, den 21 Januari 1899.

fr. JACOBUS AMBROSIUS.
Tit. Bisschop voornoemd.

(1) Ephes. V, 32. (2) Ephes. III, 15. (3) Ps. CXXVII, 3. (4) Missa pro sponsis. (5) Rom. VIII, 16, 17. (6) I Cor. VI, 19. (7) Matth. XVIII, 10. (8) Eph. IV, 6. (9) I. Tim. VI, 20. (10) Deut. XI, 19. (11) Eccl. VII, 25. (12) I. Tim. V, 8. (13) II Cor. V, 14. (14) Prov. XIII, 24. (15) Prov. XXIII, 14. (16) Prov. XXX, 11—13. (17) Joan. XVII, 12.

Naar aanleiding van "OPHELDERINGEN."

Er zijn vanwege de Loge *Igualdad* of liever de Bazaar-Commissie dierzelfde Loge eenige ophelderingen verschenen en aan de hier verschijnende bladen toegezonden. Ditmaal echter week men af van een eenmaal aangenomen regel, die nog in de "Ophelderingen" werd aangeduid, en mocht de *Amigoe di Curaçao* er geen afschrift van ontvangen. Geen wonder!

Dat de uiteenzetting van "Ons Standpunt" een stuk zou in het leven roepen als de opgemelde *Aclaraciones*, zie, dat hadden wij niet durven verwachten. Wij laten dan ook het geblaf der keffertjes, waaraan wij gewoon zijn, ter zijde; iedereen weet, dat een zeker gevoel van eigenwaarde ons belet er naar om te zien, en wij houden ons nu eenig en alleen bezig met de "Ophelderingen" der Loge *Igualdad* en hare Bazaar-Commissie.

Bij de eerste lezing maakte dat stuk op ons den indruk van venerabele deftigheid. Bij nader inzien echter verrees voor ons geestesoog het beeld eener oude tante, welke den stouten jongen, die wat meer leven gemaakt heeft dan het oude schepsel verdragen kan, gaat kapittelen. Ze plaatst zich in haar krukstoel, zet haar zwaar gemonteerden bril op, knijpt hare lippen samen en tracht met slechts enkele woorden en een scherpen blik den stouten jongen te doorboren. En in hare onnoozelheid meent ze den stouten jongen erg onder handen te hebben gehad, maar deze lacht er eens mee tot groote ergernis der boetepredikster.

Nu ter zake. Het komt ons voor, dat men geen *ophelderingen* geeft van iets wat duidelijk is. Men steekt overdag geen straatlantarens op. Dat doet men alleen als het donker is. Was dus het schrijven van 1 Januari jl. duidelijk geweest, dan hadden de ophelderingen der Bazaar Commissie, gerust in de pen kunnen blijven. En waarlijk, dat ware beter geweest! Of hebben de Heeren misschien in plaats van *ophelderingen, wederleggingen* willen geven? Dat begrijpen wij beter.

De eerste opheldering, die de Commissie geeft, nl. dat de vrijmetselarij *niet* gekant is tegen troon en altaar, doet een glimlach op onze lippen komen om de onnoozelheid dergenen, die het zelf gelooven en aan anderen voorhouden. Hoe naïef klinkt hun: "Maar het staat toch in onze statuten!". Ja, men stuurt 's avonds de

kleinere kinderen ook met een koekje naar bed om ze stil te houden, terwijl de grootere aan geheel andere zaken denken dan aan den slaap der onschuld. Zeker, de hoogere Loges zullen aan zusters als *Igualdad* bekend maken, wat er in hoogere kringen wordt uitgebroeid! Geloove het wie wil!

Wij behoeven hier niet wetenschappelijk aan te toonen, dat practiseerend *Katholiek* en *Vrijmetselaar* twee ideeën zijn, die elkander uitsluiten. Zijn de vrijmetselaars, die alle geloof verwerpen, niet bij honderden en duizenden te tellen? Wij zouden geheele reeksen van uitspraken kunnen leveren, geschreven door al te oprechte vrijmetselaars, die juist het tegenovergestelde beweren van hetgeen de Bazaar-Commissie ons wil doen gelooven. Voor 't oogenblik zij één uitspraak voldoende.

Den 14den September 1877 besliste de Fransche vrijmetselarij en haar *Groot-convent* van Parijs, na den raad ingewonnen te hebben van hare onderhoorige Loges, over te gaan tot afschaffing van het artikel harer Statuten, dat het bestaan van God en de onsterfelijkheid der ziel aannam. Dit artikel moest vervangen worden door de verklaring, "*dat de vrijmetselarij voor beginsel heeft de absolute vrijheid van geweten. Iedereen moet zelf weten, wat hij gelooft. De vrijmetselarij sluit niemand uit om hetgeen hij gelooft of niet gelooft.*" Is zulks duidelijk of niet?

"Maar *hier*, te Curaçao, gaan de vrijmetselaars zoo ver niet!" Wat bewijst dat? Niets anders dan dat er "tamme" en "wilde" vrijmetselaars zijn; maar sommige "tamme" hebben een sterke neiging om spoedig te verwilderen.

Of wil men eene andere verklaring.

Ook een vrijmetselaar werpt niet gemakkelijk af, wat hij in zijn jeugd heeft aangeleerd. Het geloof aan God en Zijne waarheden is geen kleed, dat men kan afleggen, als het begint te hinderen. De meesten onzer vrijmetselaars zijn in hunne jeugd doortrokken geweest van de Katholieke leer; zij blijven er, huns ondanks, altijd nog een tintje van overhouden.

Nu de tweede opheldering. Zich liefdadig toonen, de behoeften van het volk kennen en verhelpen is altijd het stokpaardje der Loge geweest en ontelbaar zijn de adepten, verlokt door dat de Loge zich voordeed uitsluitend als liefdadigheidsgenootschap. Den kinderen der behoeftige klassen Engelsch, Spaansch, Boekhouden, Handelscorrespondentie, enz. leeren, waarlijk, het klinkt prachtig.

Doch het zal zoo'n vaart wel niet nemen. De Bazaar zal met kunst- en vliegwerk tot stand komen; tenminste bij de ondervonden tegenwerking zal men zich *niet verslagen willen toonen*; daarom zal men alle krachten inspannen, om eene menigte van allerlei mogelijke en onmogelijke voorwerpen bij elkander te brengen en die bonte mengeling met den weidschen naam van *Bazaar* betitelen. De school zal *misschien* ook een begin krijgen; maar veel verder zal ze niet komen; dat hebben vroegere proefneningen genoeg bewezen. Dat moest de Loge *Igualdad* zoo spoedig niet vergeten zijn.

En ten overvloede blijkt het onpractische van het plan van *Igualdad* uit hetgeen nog niet lang geleden op de R. K. Armenscholen gebeurde. Daar werden voor meer ontwikkelde en aanleg toonende leerlingen lessen gegeven in Engelsch, Spaansch, enz. buiten de gewone schooluren. Nu zou men daar een enormen toevloed van leerlingen verwachten. Integendeel men heeft die lessen moeten staken, uit gebrek aan deelneming.

Als dus de Loge *Igualdad* meent in eene bestaande behoefte te voorzien, dan vergist ze zich; die behoefte bestaat niet, zeker niet in die mate als *Igualdad* het wil doen voorkomen. Het masker dus van liefdadigheid, dat *Igualdad* zich voordoet, kan zij gerust afleggen. Overigens is er toch al zulk een groote toevoer van nette Spaansch- en Engelsch-sprekende jongelui, die geen plaats kunnen vinden, dat het een dwaasheid zou zijn, nog meer krachten aan arbeid en ambachten te onttrekken, om ze naar kantoren en pakhuizen over te brengen. En nu moge *Igualdad* en hare adepten op alle tonen zingen: "De Kerk wil het volk dom houden, en Zij weet wel, waarom,"— er is geen *ontwikkeld* vrijmetselaar, die zulks werkelijk gelooft; dat geloof is alleen het voorrecht van enkele onbeduidendheden, die duizendmaal weerlegde onwaarheden altijd weer opnieuw opdisschen, gelijk een blinde speelman zijn oude, afgezaagde deunen.

De Loge *Igualdad* wil ook nog aan de kinderen leeren, "mannen te zijn van eer, zich zelven en anderen te respecteeren en eerbied te hebben voor wie zijn plichten doet." Fraai gezegd, vooral dat laatste (!) Welke plichten bedoelen de Heeren? De christelijke plichten? Zal genoemde Loge zich voortaan gaan belasten met de zorg om eerbied te kweeken ook voor den *Katholiek*, die zijne plichten doet?

Doch nu weet iedereen, dat een Katholiek door vrijmetselaar te worden, zijn *plichten* als Katholiek verzaakt, dat anderen hem van zijn plichten afhouden, zoo zelfs, dat rondom het sterfbed van een Br.·. de wacht wordt gehouden, opdat hij toch in 't laatste oogenblik, met het oordeel Gods in 't gezicht, maar niet tot zijn dierbaarste plichten zou terugkeeren!

In de derde opheldering zegt de Bazaar-Commissie, dat ze nooit een beroep gedaan heeft op de vrijgevigheid der Curaçaonaars. Als dàt waar is, dan heeft men ofwel een onvergeeflijk verzuim begaan, ofwel er staat een kapitale onwaarheid.

In het schrijven van 1 Jan. jl. staat woordelijk: *Er is geen veer, die van dien tijd af niet in werking is gesteld; de ijver en werkzaamheid hebben zich niet gespaard, om het beoogde doel tot een goed einde te brengen: maar ongelukkig, al werd het idee toegejuicht, de hulp bleef uit en onze pogingen leden schipbreuk op al de klippen van het obscurantisme.*

Dat alles is wederom zeer fraai gezegd. Doch nu één van tweeën: Heeft de Commissie beroep gedaan op de vrijgevigheid der Curaçaonaars of heeft zij het niet gedaan?

Zij heeft het *niet* gedaan, zeggen beslist de "ophelderingen."

Maar, dan heeft men ook niet alle veeren in werking gesteld: dan heeft ijver en werkzaamheid een middel verwaarloosd, dat voor de hand lag: dan verdient de Loge *Igualdad* den lof niet, dien zij zich zelve toezwaait. En dan toch maar boudweg den volke verkondigd: wij hebben *alles, alles* gedaan, wat er maar gedaan kon worden!

Maar de veronderstelling is ook mogelijk, dat zij het wèl gedaan hebben. Doch neen, laten wij daar niet bij stil staan: wij willen de heeren op hun woord gelooven.

En nu de kapitale mededeeling aangaande het weigeren van verlof tot het houden eener loterij ten behoeve van het beoogde doel.

De aanhef klinkt als tale Kanaäns: "Wete het publiek hetgeen voorviel."

Volgt nu de geschiedenis der weigering. Doch wij maken hier de onnoozele opmerking, dat zulk eene weigering bepaald niets ongewoons is. De Bazaar-Commissie moet zich de weigering dan ook niet zoozeer aantrekken.

In het jaar 1888 werd een gelijk verzoek tot het houden eener loterij gericht tot den Gouverneur N. J. v. d. Brandhof, door...... het Bestuur der R. K. Scholen, die toen nog in hare opkomst waren. Het verzoek werd geweigerd op gronden, die wij voor rekening laten van den toenmaligen Gouverneur, maar die zich *Igualdad* voor gezegd kan rekenen:

De Gouverneur, overwegende, dat geldloterijen op groote schaal tot liefdadige doeleinden geenszins aanbevelingswaardig zijn en niet behooren te worden toegelaten,— dat dergelijke loterijen, eene speculatie op de winzucht, premiën stellen op het werk der liefde zijn en demoraliseerend werken op den liefdadigheidszin der bevolking, — dat het toestaan van eene dergelijke geldloterij een antecedent zal daarstellen tot verzoeken van tal van anderen tot verschillende einden, die dan niet zullen kunnen afgewezen worden, heeft goedgevonden, enz. enz. (3 Mei 1888)

Er was geen *geld*loterij gevraagd, alleen eene loterij gelijk *Igualdad* ze bedoelt, en toch....!

En hiermede nemen wij afscheid van de Bazaar-Commissie, haar nog dankzeggend voor de vermakelijke verklaring van *obscurantisme*, waarmede zij hare ophelderingen sluit, en mededeelend, dat *wij* minstens even groote vijanden zijn als *zij* van "stelselmatige onverdraagzaamheid en godsdienstig fanatisme"; 't ligt er maar aan, wat men er onder verstaat en....op welk *standpunt* men zich plaatst.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

AAN ONZE LEZERS!

Door omstandigheden, onafhankelijk van den wil der Redactie, verschijnt dit nummer eerst heden, 6 Maart.

Kerkelijke berichten.

Vrijdag kwam hier met de *Mérida* van de *Red D Line* aan Z. D. H. Mgr. R. A. Silva, Bisschop van Merida. Z. D. H. begeeft zich naar de vergadering der Venezolaansche Bisschoppen te Caracas en nam bij aankomst hier zijn intrek in het Groot-Seminarie te Scherpenheuvel.

Officieele berichten.

Op den 1sten Maart is in werking getreden de verordening op de heffing van eene belasting op het houden van rijtuigen en op de uitoefening van het bedrijf van stalhouder, van welke verordening de voornaamste artikelen zijn:

Art. 1.

Er wordt op het eiland Curaçao eene belasting geheven van twintig gulden 's jaars op elk rijtuig, niet bestemd tot de uitoefening van het bedrijf van stalhouder.

Alle plantagehouders en ook zij, die buiten het stadsdistrict hunne woonplaats hebben, betalen, voor één rijtuig slechts eene belasting van tien gulden 's jaars; in geval zij meer dan een rijtuig houden, wordt voor de andere rijtuigen ook eene belasting van twintig gulden per rijtuig 's jaars geheven.

Deze belasting is niet verschuldigd voor één rijtuig van hen, die fouragegelden voor een dienstpaard genieten. Voor elk meerder rijtuig is ook door hen twintuig gulden verschuldigd.

Art. 2.

Het uitoefenen van het bedrijf van

FEUILLETON.

PODER DI FE.

(9)

Un tocamentoe liher na su scouder a haci é lamanta.

Antonio tabata para su dilanti.

— Mama, no sea asina tristoe, é dici suavemente coe lágrima den su wowo, mi papa dici......

— Bo papa! Bo no tin papa mas! Leonora tabata jora, el ta morto, mi jioe, i perdir pa semper pa nos.

— Nó, no pa semper, mama.

— Ai, mi pobercito jioe, bo no ta comprendé bo pérdida, larga mi awor coe sosiegoe, mi kier ta sol, bai cerca bo gouvernante.

— Ai, mama, larga mi keda cerca bo, es hoben tabata suplica mientra el a poné su cabez na scouder di su mama, si berdad papa ta morto, anto mi mester haci loké el a manda mi; el a pidi mi di consola bo i mi stima bo ainda mas tantoe pé

Pa único respondi, e mama a braza su jioe i el a primi un zoentji riba su frenta. Entre tantoe Ana tabata para mira nan sin nan tabata sabi; el a jega cerca poco-poco i el a poné Luisa cihikitoe riba scotji di Donja Leonora i el a desaparecé mes liger koe el a drenta. Despues é tabata tendé es mama tristoe jora ta bisa: Santa Mama di Dios, juda nos, pidi pa nos!"

CAPITULO IX.

Es último dos luna tabata pa habitantenan di Amaranta un tempoe spantoso, tabata parcé koe es lugar ai tabata tapar coe un misteriosa panja di morto; na toer camina tabata reina un silencio profundo i sombrio, hende no tabata tendé ningun expresion di legria; si, tabata manera koe abatimiento a toema parti den es tera mes. Di tempoe en tempoe tabata bini troepa di homber for di es campo di batalja. Nan toer tabata confirma es noticia, koe Fernando de Yama a trecé promer di destruccion completa di egército portugés i di morto casi sigur di Don Mancio i Pedro Martinez. I no tabatin nada conocí tocanti suerte di es hoben rey Sebastiano. Nan no a haja su morto i es rey nobo di Marocco, koe su antecesor tabata matar na Alcasar, tabata desconocé obstinadamente, koe é sabi algo di suerte di es rey portugés, no obstante koe a manda hopi embahador cerca djé i ofrecé suma considerabel pa libertad di es rey. Hasta nan koe a lucha banda di Sebastian a perdéle di bista den es confusion general ai i nan no a miréle mas.

Nobleza portugés a disponé toer nan rikeza, toer loké nan tabatin pa liberta toer koe tabata toca nan for di prison di Moronan.

Es sacerdote i cabaljeronan di N. S. di Misericordia tabata bai na es tera incrédulo ai pa hiba placa di libertad di es presonan i pa trecé nan noticia. Muchoe di nan a larga haci nan preso pa liberta es desgraciadonan.

Tabata reina un miseria indescriptibel na Portugal; hasta tesoro di reino no tabata suficiente pa satisfacé exigencia extravagante di es vencedornan rapaz, i lo mester pasa muchoe anja promer koe tera por reponé trobé, si acaso lo ta posibel. Cardinal Enrique, un tio di rey, a toema provisoriamente rienda di gobierno, té ora bini mas luz riba suerte di es desgraciado monarca.

Henter reino tabata na luto, nan koe tabatin es fortuna di bolbé mira nan famia, tabatin di deplora destruccion di nan bien of pérdida di nan terreno.

Den castiljo tabata reina ainda mas tantoe dolor, pasobra ta seis seman caba koe es kerida Senjora di castiljo ta pa moeri toer ora. Es noticia fatal, koe Fernando de Yama a trecé, tabata mas bien confirmar koe desmentir i el a cai asina duroe den su coerazon, koe el a haja un fuerte cajentura cerebral, koe a ponéle na kantoe di buracoe. Ma su hubentud i su constitucion fuerte a vencé es enfermedad ma largé un sombra di loké é tabata promer. Segun dokternan mester pasa hopi tempoe ainda, promer koe é por ta na estado di toema gobierno di su asuntoenan i koe sin peligro lo é por ricibí noticianan alarmante di capital.

Carmen tabata cuida su senjora coe masjar atencion, é tabata kita for di su cama di enfermedad solamente, ora koe é tin gran necesidad di toema sosiegoe.

Es cuidanza ai tabata pa Carmen un feliz distraccion, como tabata sobré solamente poco momentoe noema pa é corda riba su mes dolor. Dia Leonora tabata basta bon i koe é tabata basta fuerte pa paga algun atencion na su hendenan, é sâ larga nan cargé hibá afor. Semper Carmen ta tené compania; no ta necesario di bisa koe semper nan combersacion ta riba suerte di nan kerido.

Nada por a haci Donja Leonora keré, koe Don Mancio ta morto berdad; nan no a haja su morto i ningun tabata sabi kiko a para di djé i awor koe cada bez ta bini noticia di es cabaljeronan, koe nan ta mira na Bagnio of na mercado, e senjora tabata keré koe cualkier ora é tin di haja algun noticia di su kerido esposo. Lo é liberté pa ki precio koe nan lo por pidi.

— I també, é dici coe Carmen, Pader Tomás no a bisa mi, koe mi esposo lo bolbé? I mi ta keré su pronosticacion mas koe es noticianan ai.

Donja Leonora su speranza a anima Carmen també, bien es pober moza tabata sabi koe tin un gran diferencia den un soldat ordinario i un nobel, ma su senjora a primintié, si Don Mancio bolbé bon, io é trata di rescata Pedro també si acaso é ta na bida. Tabata berdad, Fernando a miré cai, ma é no tabatin siguridad completa di su morto. Pa esai Carmen a keda spera, é tabata pre-

stalhouder is alleen toegelaten voor zoover daartoe een door den administrateur van financiën uit te reiken permit is verkregen.

Het gelijktijdig bezit van minstens zes rijtuigen wordt vereischt om als stalhouder te worden aangemerkt.

Het permit in de eerste alinea bedoeld, wordt ten name van den stalhouder verleend tegen betaling van eene som van honderd gulden, en is geldig voor den daarop uit te drukken termijn van één jaar. Het moet worden geviseerd ten kantore van den Procureur-Generaal.

***

Bij gouvernements-beschikking dd. 27 Februari jl. No. is aan den Heer Mr. R. M. Ripbius, wegens familieaangelegenheden één maand binnenlandsch verlof verleend.

***

Bij gouvernements beschikking dd. 1 dezer maand No. 134 is eene commissie bestaande uit den Administrateur van Financiën, als Voorzitter en de Heeren H. H. R. Chapman en Mordy S. L. Maduro, als leden, benoemd, ten einde de in art. 3 van de verordening van 23/28 Februari 1899 (P. B. No. 5) bedoelde lijst van de namen van hen, die rijtuigen houden, op te maken.

Havennieuws.

Vrijdag in den namiddag overalhier de Heer M. Monsanto, Consul van Haiti op ons eiland.

Posterij.

Lijst van onafgehaalde en onbestelbaar bevonden brieven:

Agustin Bethencourt Hijo, Augusto Bethencourt, Anhela Gregoria de Curiel, Guillermina Grüber; Dorotea Jaco, Cornelia Lemans, H. Presliner, Pedro Prince hijo, Jozef de Windt.

Niet voor verzending vatbaar: een brief geadresseerd aan Herman Ch. Romecinas (ubi?) en een brief zonder adres.

Aangeteekende stukken.

A. Feldmann, Leonor C. Henriquez c/o Herman C. Henriquez.

***

De bus geplaatst bij het pakhuis van de Heeren S. E. L. Maduro & Sons (Willemstad) is weder voor den dienst in gebruik gesteld.

Leger.

De tijd der detacheering van den 1sten Luitenant-Adjudant L. Schutte bij het garnizoen alhier is verlengd met een jaar.

— De militaire apotheker 2e klasse T. Buys is wederom voor den tijd van drie jaren benoemd tot apotheker bij het garnizoen alhier.

— De tegenwoordige Commandant van H. Ms. *Sommelsdijk* zal bij aankomst van Hr. Ms. *Zeeland* worden vervangen door een den kapt.-luit. ter zee W. J. De Bruijne, 1sten officier op laatstgenoemden bodem, terwijl de kapt.-luit. ter zee Snethlage op de *Zeeland* overgaat.

Een mededeeling.

Dezer dagen ontvingen wij van de Heeren Meyer & Araujo een circulaire, waarbij wordt medegedeeld, dat deze firma zich belast heeft met de zaken van de vennootschap A. J. Naar & Co., drijvende de *Botica Alemana* alhier, die met wederzijdsch goedvinden ontbonden is.

Ingezonden Mededeelingen.

BUITENLAND.

Frankrijk.— De interpellatie over de quaestie Quesnay de Beaurepaire heeft een zeer rumoerige zitting uitgelokt, doch weinig nieuws gebracht. Zij werd gehouden door Millevoye, die reeds dadelijk rumoer en protest uitlokte door te spreken over de ontroering, welke de beschuldiging van de Beaurepaire zou hebben veroorzaakt. Toen hij voortging en een onderzoek eischte, riep men om sluiting der debatten.

Een oogenblik later werd de rede van Millevoye weer afgebroken door een vechtpartijtje tusschen twee anti-semieten en een hunner tegenstanders, waaraan door de tusschenkomst van den president slechts met moeite een eind werd gemaakt. Millevoye ging toen een oogenblik rustig door, totdat hij het Hof van Cassatie aanviel. Lheritier riep toen: Ik ook ben tegen de revisie, maar ik voel voor Beaurepaire de diepste verachting.

Nadat men op die wijze nog eenigen tijd was voortgegaan, kreeg de vurige anti-semiet Lazies het woord, die begon, met tot vrede aan te sporen, maar tegelijkertijd Loew, Bard en Manau een trio van schurken noemde.

Natuurlijk ontstond er nu een nog geweldiger tumult. Verschillende afgevaardigden stonden op en toen de voorzitter een oogenblik aarzelde, om Lazies tot de orde te roepen, stond Dupuy op en protesteerde namens de regeering vol verontwaardiging. Lazies ging voort : "Het Crimineele Hof handelt met opzet. De campagne der Dreyfusianen is onderhouden door buitenlanders. Het geld er voor komt van over de grenzen." De slotsom van zijn rede was, dat hij er op aandrong, kapitein Herque te hooren, die aan de Beaurepaire zich beklaagd heeft over de wijze, waarop het Hof Picquart behandelt.

De minister van justitie verzekerde, dat de enquête's, die naar de zaak de Beaurepaire waren ingesteld, oprecht en loyaal zijn geweest. Speciaal is ook gehoord kapitein Herque, die elken dag, zooals zijn plicht is, rapport uitbrengt aan den gouverneur van Parijs.

Uit die rapporten blijkt, dat Picquart op 24 December zonder eenig incident voor het Hof is gebracht en van daar weer naar de gevangenis is teruggevoerd.

Hij las verder een brief voor van president Loew, die verklaart, steeds correct tegenover de getuigen te hebben gehandeld, hetgeen natuurlijk al heel weinig beteekent. Zijn brief werd begroet met het geroep: Was het een rumgrogje? Waren er ook sandwiches bij?

Ten slotte zeide de minister, dat hij de Beaurepaire verzocht had, zijn beschuldiging nader te formuleeren. Deze had geweigerd, onder voorwendsel dat hij is afgetreden. Ik kan mij niet bij deze houding nederleggen. Het onderzoek zal geschieden door den eerste-president van het Hof, bijgestaan door twee raadsheeren.

Lazies ging hierop naar de ministerstafel, doch werd door vijf deurwaarders teruggehouden.

Na dit nieuwe incident kreeg Paul de Cassagnac het woord, die de houding van de regeering dubbelzinnig noemde en zich verklaarde tegen de republiek, gelijk de radicalen deze hadden gemaakt.

"Spreek van Sedan!" riep er een, "en over het Keizerrijk!" brulde een ander; waarop de Cassagnac, die het klappen der zweep kent, antwoordde: "Wacht maar, daar kom ik aan". "Het keizerrijk leidde het leger naar Sedan", herhaalde Pourquenz, om vlijmend scherp van Cassagnac ten antwoord te krijgen: "Wie zoo juist van Fashoda terugkomt, mist het recht van spreken." De steek was ditmaal zoo gevoelig, dat natuurlijk een helsch rumoer ontstond en de voorzitter de Cavaignac tot de orde riep.

De eenvoudige orde van den dag, aangenomen door de Regeering, werd hierop door de Kamer met 423 tegen 124 stemmen goedgekeurd en het debat was geëindigd.

In het begin der vergadering had Deschanel het presidium aanvaard met een rede, die een zeer verzoenend karakter droeg.

De taak van den president moet zijn, zich overal te doen gevoelen, om de burgers en Frankrijk weer tot elkaar te brengen, zoo zeide hij. Hij heeft het leger lief en ook de justitie. Hij wijst op de gevaren van onderlingen twist en doet een beroep op de kalmte en de koelbloedigheid der afgevaardigden, opdat men het groote werk van 1900 kan voltooien.

Het Hof van Cassatie zet intusschen haar arbeid voort. Het heeft Esterhazy ontboden, maar of deze verschijnen zal, is nog niet zeker. Zijn advocaat, mr. Cabanes, heeft aan een redacteur van de *Liberté* verklaard, dat Esterhazy geen vrijgeleide krijgt en ook geen enkele der magistraten, met wien hij zich in verbinding heeft gesteld — ook niet mr. Bertulus — de verzekering heeft willen geven, dat de getuige voor het Hof, zoolang zijn verhoor duurde, niet zou worden lastig gevallen. Niettemin heeft Esterhazy daarop niet geweigerd te verschijnen. Hij heeft de beslissing over de vraag, of hij al dan niet zal gaan overgelaten aan zijn advocaten. Wat dezen besluiten, zal hij opvolgen.

Mr. Cabanes blijft nog altijd voor

---

fera duda, mehor koe siguranza spantoso di su morto; i como é no tabata na altura di es fuerte vigilancia riba personanan, el a keré koe Pedro por a logra hui i si no ta posibel, cualkier ora lo é ta cumprar liber.

Dia Donja Leonora a haja su forza trobé i koe é tabata na estado di por ocupé coe su jioenan, Carmen, sâ largé algun bez pa é bai camna rond di castiljo i pa é entregé libremente den su sonjonan i pa é refresca su cabez den es aire frescoe. Tristeza i pena a troké basta. Es moza alegre i jen di bida a bira un muger serio. E tabata hui compania di hende i di atencion, koe é tabata ricibi di toer camina.

De bez en cuando é sâ bai haci un bisjita cerca su famia. També é sâ bai toema algun consuelo cerca biuda Martinez, koe é tabatá stima manera su mama. Es bon muger, koe é mes tabatin mester di consuelo, tabata trata asina tantoe koe ta posibel di consolé. Es pober muger tabata digno di compasion, pasobra podiser ningun di su jioenan lo no bolbé nunca mas. Nan a mandá frater Raymundo na Lisboa i su mama no por risca spera, koe lo é miré mas den su bida, en cuanto Pedro, é no tabatin mes speranza di Carmen, ma é tabata keré sigur koe su jioe a gana corona di martirio caba.

Tabata despues koe Carmen a caba di camna na es lugar, koe é sâ haci su bisjita puramente pa é contra coe Pedro. El a caba di hiba un trabao di kantji pa su tanta, i como é no tabatin gustoe di papia, asina koe el a haci su respondi, el a jama adios i bolbé pa é goza di es famoso aire di atardi, toemando un camina mas largoe di bai castiljo.

E tabata camna na kantoe di rioe; pensando é tabata sigi camna; i de bez en cuando é tabata contra algun hende di trabao koe é tabata coeminda nan liheramente.

Tabata un anochi boenita. Solo koe tabata drenta tabata pinta es terreno coe su colornan boenita; abundantemente solo tabata plama un tesoro di piedra preciosa riba puntanan di ceroe, koe tabata parcé pa motiboe di teranan abao rondor un cuadro di oro, aki i aja es rayonan di solo tabata balia i marca linja di color riba cas i i paloenan.

Ma Carmen no a haci caso riba es boeniteza ai di es lugar, ma el a sigi té ora el a alcanza su lugar favorito i el a cai sinta. E tabata ocupar solamente coe un pensamentoe, esta, di su kerido Pedro. Cada paloe, cada baranca, cada flor di es lugar ai tabata haci é corda riba es hoben.

Aki el a contra Pedro pa di promer bez i el a consenti coe su pidimentoe, aki el a pasa tantoe ora feliz, aki nan a hunga manera mucha, aki é sâ boeta subi para riba baranca pa molestia Pedro i harié i bofon di djé pa su miedoe koe é por cai den precipicio. Na es lugar aki, Pedro a pidié pa último bez pa koe duranti su ausencia é keda fiel né, aunké é no bolbé asina liher koe é ta spera. Ma com é por bira infiel né? Su imagen ta semper su dijanti, i nunca lo é por sali for di su cabez.

— Despues di cincoe anja, koe bo a spera riba mi, anto bo ta liber, Pedro a bisé i el a respondé :

— Ai, semper lo mi keda spera riba bo! Mientra koe é tabata sinta pensa asina, el a tendé un boz di homber ta jama su nomber; el a keré koe na es lugar, oenda é tabata sinta, ningun hende lo a miré.

Pa di dos bez, el a bolbé tendé su nomber, i e boz a sali for di tras di ceroe i barancanan.

Mes ora a sali un homber tapar coe un mantel largoe i scur for di tras di es barancanan i el a keda para na un distancia for di Carmen, mientras el a kita su sombré coe un ciertoe cortesia. Tabata Luis Beira.

— Bo aki? Carmen dici coe un tono, koe tabata moenstra su desprecio i indiferencia, mientra koe involuntariamente é tabata hala atras.

— Sí, ta mi, mi kerida Carmen, el a respondé, haciendo manera el no a comprendé es desprecio, no spanta; mi no ta bin bofon di bo dolor, ma pa mi toema parti den bo sufrimentoe.

— Bo sufrimentoe ta mortifica mi, Carmen dici coe né un poco fuerte.

— Ai, Carmen, no ta bon pa bo papia asina coe mi, keré mi, mi tin duele di bo; tempoe Pedro Martinez tabata biboe, mi coerazon tabata kima di rabia, ma awor koe é ta morto; mi tin solamente compasion coe bo dolor.

— Com bo por sabi, koe Pedro ta morto? gracias na Dios tin toer speranza koe é ta na bida ainda........

Luis Beira a hiza su scouder i dici :

— Nó, sigur no ta, koe Pedro ta morto, ma sano huicio ta bisa mi, koe lo é mester tabata aki muchoe tempoe caba, si tabatin ocasion koe é por a hui.

— Podiser el a scondé cualkier camina, i ta spera un ocasion favorabel pé hui, Carmen a respondé.

Beira a coeminza hari i dici ;

— Bo ta keré, koe lo é por scondé cerca Moronan? Anto bo no ta conocé Musulmanonan. Nan ta keré di ta haci *Allah* un gran sirbisji, di mata un cristian of di bendéle pa catiboe; saca e cos ai for di bo cabez, Carmen; sea koe é ta morto of biboe ainda, nunca mas lo bo mira Pedro, pasobra no ta kedé otro salbacion mas sino morto."

E ta sigi.

zijn cliënt de zekerheid verlangen, dat hij tijdens zijn gedwongen verblijf in Frankrijk niet gevangen genomen zal worden. Worden hem daarvoor niet meer waarborgen gegeven, dan laat hij Esterhazy niet komen. De majoor zal dan een geschreven getuigenverklaring inzenden, niet aan mr. Loew, noch aan mr Manau, noch aan mr. Bard, "in welke personen hij weigert rechters te zien", maar aan den eerste-president, mr. Mazeau. Deze verklaring zal openbaar worden gemaakt.